

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เก็บข้อมูลแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงหลังคลอด ตัวอย่างที่ศึกษาเป็นหญิงหลังคลอด ที่มารับบริการ ณ ห้องตรวจหลังคลอด แผนกวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น คัดเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวนตัวอย่าง 189 คน เก็บข้อมูลตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2551 – 10 พฤศจิกายน 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและดัดแปลงมาจากการศึกษาดำรงและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลและครอบครัว ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะของตนเองเกี่ยวกับการงคมีเพศสัมพันธ์หลังคลอด ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศหลังคลอด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-square ผลการวิจัยพบว่า หญิงหลังคลอดมีเพศสัมพันธ์หลังคลอดถึงร้อยละ 33.7 โดยพบว่าทั้งสามีและหญิงหลังคลอดมีความต้องการทางเพศแล้ว ตั้งแต่ 1 สัปดาห์หลังคลอด โดยมีเพศสัมพันธ์ เร็วที่สุดคือ 2 วันหลังคลอด ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ในสัปดาห์ที่ 5-6 และส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ 2 ครั้ง หญิงหลังคลอด ร้อยละ 27.5 ไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องเพศสัมพันธ์หลังคลอดจากแพทย์และพยาบาล โดยเป็นหญิงหลังคลอดที่ได้รับการฝากครรภ์และคลอดที่โรงพยาบาลขอนแก่นและโรงพยาบาลอื่น สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์หลังคลอด พบว่า ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ การศึกษาของสามีของหญิงหลังคลอด ($p\text{-value}<0.05$) และความต้องการทางเพศของหญิงหลังคลอด ($p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ทศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($p\text{-value}<0.05$) และความสามารถในการต่อรองทางเพศ ($p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความต้องการทางเพศของสามี ($p\text{-value}<0.001$) และปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะของตนเองเกี่ยวกับการงคมีเพศสัมพันธ์หลังคลอด ($p\text{-value}<0.001$)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าพยาบาลควรส่งเสริมและให้คำปรึกษาทั้งหญิงหลังคลอด สามี เพื่อนและญาติให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์หลังคลอด ความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจของหญิงหลังคลอดก่อนมีเพศสัมพันธ์ ควรจัดโปรแกรมที่สนับสนุนและส่งเสริมการรับรู้ตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการงคมีเพศสัมพันธ์ และการส่งเสริมพลังอำนาจในการต่อรองทางเพศแก่หญิงหลังคลอด

This study was a descriptive research, using a cross-sectional study with the aim to study sexual intercourse and its factors among the group of postpartum women. The samples were 189 postpartum females recruited, using a simple random sampling, from the clients of postpartum follow-up unit and family planning clinic of Khon Kaen Hospital, during period from 1 July to 10 November 2008. Data were collected using a self-report questionnaire comprising four parts including the surveys of respondent's personal data, of social and cultural perspective, of perceived self-efficacy for sexual abstinence, and of sexual behavior. Data were analyzed using statistical analysis including frequency, percentile, standard deviation distributions and chi-square test. The finding was revealed as follows; There were 33.7% of respondents reporting their sexual intercourse before a postpartum check-up. In addition, those reported that a desire of couple to have sex was started after one week after a delivery, and that sexual intercourse was started at the second date after a delivery. Most of those reported their sexual intercourse between the fourth week and the sixth week after a delivery, and that they had sex two times before a postpartum check-up. Noticeably, 27.5% of those did not get any advice about sexual intercourse during postpartum period from professionals. Factors related to sexual intercourse were the educational level of husband (p -value <0.05), the sexual desire of postpartum women (p -value <0.001), puerperium's attitude(p -value <0.05) and self efficacy to postpartum sexual activity (p -value <0.001), the sexual desire of husband (p -value <0.001) and the perceived self-efficacy for sexual abstinence (p -value <0.001).

Referring to the results of this study, it is recommended that nurse should give advice and promote appropriately perceptions about sexual activity during postpartum for postpartum women, husbands, friends and relatives. Included, to assess the complete body and the mind of postpartum women before sexual activity, to provide the program for promoting the perceived self-efficacy and the empowerment for sexual abstinence.